

# **Klart ungen gillar musik**

## **En studie om föräldrars syn på sitt barns musikaliska utveckling**

**Tobias Svärd**

Examensarbete, 10 poäng  
Malmö, december 2006

Handledare: Ylva Hofvander Trulsson

## **Sammanfattning**

### **Klart ungen gillar musik –**

En studie om föräldrars syn på sitt barns musikaliska utveckling.

Barns musikaliska intresse och utveckling kan bero på föräldrarnas påverkan genom uppväxten. I den här rapporten presenteras resultatet av kvalitativa intervjuer med sex mammor med barn i en ålder under två år. Tre av mammorna ägnar sig åt musik i sin profession, medan de andra tre har ett mer allmänt musikintresse. Oberoende av föräldrarnas bakgrund visar det sig att de anser musikalisk stimulering vara någonting viktig och nyttig för deras barns utveckling. Till exempel har alla i intervjugruppen deltagit i någon form av musikalisk aktivitet ämnad för barn.

Emellertid, visar det sig dock oklart vilken effekt föräldrarnas bakgrund och specifika attityder har på barnens utveckling i det långa loppet. Vidare forskning på större grupper och med längre tidsperspektiv krävs för att visa på sådana resultat.

Nyckelord: barnutveckling, musikalisk uppfostran, musikalisk utveckling, musikens påverkan.

## **Abstract**

### **Naturally, my baby likes music –**

A study of parental views of their children musical development.

Child interest and development in music may be affected by their parental input. Here I report the results of in depth interviews with six parents that have children less than two years of age. Three parents are professional musicians, while the other three have general music interest. Independently of their background, parents consider musical stimulation and experiences important and useful for the development of their children. For example, everybody in the interview group has been taking part in music activities for children. However, it remains unclear what the long-term effect of parental background and subtle attitude differences will have on the children. Further detailed work on a larger group of longer periods of time is necessary to address this.

**Keywords:** child development, musical development, musical upbringing, influence of music.

## Innehållsförteckning

<b>1. Inledning</b> .....	<b>6</b>
<b>2. Bakgrund</b> .....	<b>7</b>
2.1 Bjørkvold, Jon-Roar – Den musiska människan .....	7
2.2 Sundin, Bertil – Barns musikaliska utveckling .....	8
2.3 Tideman, Anna-Lena – En pojkes musikaliska utveckling under det första levnadsåret .....	9
2.4 Stern, Daniel N. – Ett litet barns dagbok .....	9
2.5 Hofvander Trulsson, Ylva – Kulturell identitet .....	10
<b>3. Syfte</b> .....	<b>11</b>
<b>4. Metod</b> .....	<b>11</b>
4.1 – Kvalitativa intervjuer .....	11
4.2 – Informanterna, urval och relation .....	12
4.3 – Anledning till val av metod .....	12
<b>5. Etiska överväganden</b> .....	<b>13</b>
<b>6. Resultat</b> .....	<b>13</b>
6.1 – Beskrivning av Grupp A .....	13
6.1.1 - AP .....	13
6.1.2 - LQ .....	14
6.1.3 – SL .....	14
6.2 – Frågorna och svaren i Grupp A .....	15
6.2.1 – Barnens reaktion på musik .....	15
6.2.2 – Sjunga med sitt barn .....	16
6.2.3 – Barnets igenkänningsförmåga .....	17
6.2.4 – Visioner om framtiden .....	18
6.3 – Beskrivning av Grupp B .....	19
6.3.1 - EW .....	19
6.3.2 - HF .....	19
6.3.3 – CT .....	19
6.4 Frågorna och svaren i Grupp B .....	20
6.4.1 - Barnens reaktion på musik .....	20
6.4.2 – Sjunga med sitt barn .....	21
6.4.3 – Barnets igenkänningsförmåga .....	22
6.4.4 – Visioner om framtiden .....	23
6.5 – Kort sammanfattning och jämförelse mellan Grupp A och B .....	24
<b>7. Diskussion</b> .....	<b>25</b>
7.1 – Behovet av sång .....	25

<b>7.1.2 – Musiken, en självklarhet .....</b>	<b>25</b>
<b>7.2 – Barnets igenkänningsförmåga .....</b>	<b>26</b>
<b>7.3 – Synen på musicerandet .....</b>	<b>27</b>
<b>7.3.2 – Vidare forskning .....</b>	<b>27</b>
<b>7.3.3 – Kulturell identitet .....</b>	<b>28</b>
<b>7.4 – Föräldrarnas egen tolkning.....</b>	<b>28</b>
<b>8. Slutsatser.....</b>	<b>29</b>
<b>9. Referenser.....</b>	<b>31</b>
<b>10. Bilagor.....</b>	<b>32</b>

## **Förord**

Jag vill börja med att tacka er mammor som ställt upp med er tid, era kloka tankar och deltagande i de intervjuer som den här studien bygger på. Utan er skulle den inte gått att genomföra. Jag passar även på att tacka min handledare Ylva Hofvander Trulsson för ett fint stöd och ett gott samarbete och Anders Scherstén och Markus Elg för vägledning och goda råd. Ett sista tack riktar jag till min familj som ligger till grunden för själva studiens uppkomst.

-Tobias

# 1. Inledning

Det här är en studie av olika föräldrars relation och tankar kring sina barns utveckling kopplat till musik i deras uppväxt. I detta inledande kapitel kommer jag att berätta hur det kom sig att studien kom till.

I boken *Barns musikaliska utveckling* hänvisar Bertil Sundin till ett radioföredrag från den femte april 1977 med professor John Lind. Bland annat citerar han följande:

Spädbarnet har en högt utvecklad känslighet, en mottaglighet för de känslor som, som man säger, ligger i luften. Spänningar i atmosfären hemma, när man ska iväg någonstans på en bestämd tid eller när något annat ska hända som kräver anspänning av föräldrarna, resulterar ofta i att spädbarnet blir kinkigt, det vet alla föräldrar. På samma sätt överförs den avspända, harmoniska stämningen också till spädbarnet, och på ett idealiskt sätt gör vi detta genom att sjunga. (Sundin, 1984, s.46)

Vidare skriver han att det inte spelar någon roll om du som förälder har en vacker röst eller inte. ”För ditt spädbarn har du nämligen den alldeles rätta rösten, den enda röst på denna jord som har just den rätta effekten på just detta barn (ibid)!”

Som nybliven pappa till min son Svante och som student vid Musikhögskolan i Malmö fann jag detta utdrag mycket intressant och jag började genast fundera över vilken skillnad det skulle kunna göra om man sjunger och musicerar med sitt barn under de första levnadsåren jämfört med om man inte gör det. Eftersom musik och sång är en helt naturlig del i mitt och min sambos liv har detta präglat Svantes uppväxt ända från den dag han började växa i sin mammas mage och vi har sjungit och musicerat med honom varje dag i hans snart ett år långa liv. Kommer detta att påverka Svante i hans utveckling på något annat plan än just det musikaliska?

Då föräldrars sång, enligt Sundin, är en viktig del i ett spädbarns utveckling började jag fundera på de föräldrar som inte anser sig kunna sjunga. Deras nyfödda barn är den sista att döma dem för falsksång, men själva är de kanske den hårdaste jury. Här finner jag anledning att tro att personer som aldrig ansett sig kunna sjunga och där med inte heller gör det så mycket inte kommer att sjunga i någon större utsträckning för sitt nyfödda barn. Möjligtvis kommer de nu att sjunga något mer än vad de tidigare gjort, men jag har svårt att tro att de kommer att sjunga lika mycket och gärna som personer som alltid haft sång som en naturlig del i sitt liv. Eller är detta bara en av mina fördomar helt utan

verklighetsförankring? Hur det nu än må vara, kan en sådan sak påverka ett barns uppväxt och utveckling?

Dessa funderingar tillsammans med alla nya upplevelser och tankar som nybliven pappa fick mig att bygga upp denna studie som bygger på intervjuer med sex mammor. Tre stycken som ägnar sig åt musik i sitt jobb eller i sina musik-högskolestudier och tre stycken som inte gör det. Vad har de för någonting att berätta som kan hjälpa mig få svar på mina frågor?

## 2. Bakgrund

I följande kapitel ges exempel på tidigare forskning inom musik och utvecklingspsykologi. Det är litteratur som legat till grund och inspirerat till denna studie.

Jederlund (2002) beskriver hur man i västerländsk vetenskaplig anda delar upp musikens beståndsdelar i tre musikaliska grundelement. Dessa byggstenar varmed all musik skulle vara skapad och med vars hjälp all musik skulle kunna beskrivas är *rörelse, ljud och puls* (rytm). Dessa tre byggstenar är enligt Bjørkvold (2005) alla människors musiska grundelement som är inpräglade i kroppens känselsinne långt före födseln. Sundin (1984) visar på att de tecken och signaler som ett barn mottar under sin första månad i livet har att göra med jämvikt, spänning, kroppshållning, temperatur, vibrationer, hud- och kroppskontakt, rytm, tempo, varaktighet, tonhöjdsskillnad, tonkvalitet och klangfärg. Hela upplevelsesystemet kan alltså beskrivas i *musikaliska kategorier*.

### 2.1 Bjørkvold, Jon-Roar – Den musiska människan

Enligt Bjørkvold (2005) uppfattar fostret utan vidare sin moders röst. Andra röster måste dock först tränga igenom fostervattenshinnan och in i livmodern för att över huvud taget kunna höras. Detta innebär att andra röster än just moderns måste vara onaturligt starka för att fostret ska kunna uppfatta dem. Faderns röst har ett annat kvalitativt förhållande till fostret. Genom sin röst i sång och tal påverkar han den gravida kvinnans känsloliv och får på så sätt en indirekt kontakt med fostret med den gravida modern som medium. Bjørkvold (2005) menar alltså att det är viktigt att även fadern kommunicerar med det ofödda barnet. Både för pappans egen skull och för det väntade barnets.

Kommunikationen mellan modern och det nyfödda barnet utvecklas i den intensiva kontakten på skötbordet och i mammas trygga famn. Bjørkvold (2005)



menar att den kontakt modern får med sitt nyfödda barn motiverar henne till att utveckla ett speciellt babyspråk, så kallat *motherese*, som hon enbart använder tillsammans med sitt barn. Det är ett slags musikspråk som spänner över ett stort intonationsregister och med rytmiska scheman som är begripliga för spädbarnet som ger ett kraftigt systematiskt gensvar i form av rörelser, ansiktsuttryck och ljud. Detta språk fungerar och finns enbart i kontakt med barnet och försvinner i samma stund som inte barnet finns i närheten.

Bjørkvold refererar till Snow och Papousek & Papousek som skriver att musikspråkets intonationsformler och rytmiska scheman är begripliga för spädbarnet, som ger ett kraftigt och systematiskt gensvar genom rörelser, ansiktsuttryck och ljud. Så småningom tar barnet över hela repertoaren och kan framföra den i detalj (Bjørkvold, 2005 s.28).

## **2.2 Sundin, Bertil – Barns musikaliska utveckling**

Forskning av Sundin (1984) tyder på att musikens påverkan på barnet förändras vid slutet av första halvåret. Han beskriver hur musik tycks ha en lugnande effekt på det nyfödda barnet, men hävdar att vid ett halvårs ålder istället skulle göra barnet uppmärksam och koncentrerat. Vid den åldern börjar barnet ofta vända sig mot ljudkällan och visar tecken på glädje. ”Den här uppmärksamheten gör att barnen vid denna tid börjar skilja musik från andra ljud” (Sundin, 1984, s.43). Vidare menar Sundin att det är ovanligt att barn känner igen melodier redan under första levnadsåret tillika förmågan att imitera försjungna toner och intervall. Detta är betydligt vanligare att de lär sig under andra levnadsåret. Vid denna ålder har många barn lärt sig skilja på tal och sång så pass att de åstadkommer andra sorters ljud när man ber dem sjunga än när man ber dem prata.

Som det går att läsa i inledningen så visar Sundin (1984) på spädbarnets högt utvecklade känslighet för spänningar och dess förmåga att känna av vad som ligger i luften. Spädbarnet har förmågan att snabbt känna av både stress och harmoni. För att barnet skall känna harmoni och lugn är moderns sång ett utmärkt instrument. Sundin menar att moderns sångröst är för spädbarnet den perfekta rösten. Rösten, tillsammans med den varma direktkontakten skapar harmoni.

## 2.3 Tideman, Anna-Lena – En pojkes musikaliska utveckling under det första levnadsåret

Tideman (1996) beskriver i sin 60-poängsuppsatts om en pojkes musikaliska utveckling under hans första levnads år. Vi får följa hennes sons utveckling som redan från fosterstadiet utsätts för något som hon själv beskriver som ”ett fullkomligt musikbombardemang” (s.4). Tideman beskriver vidare hur hon nästan ständigt sjungit, dansat och utövat olika musikaliska aktiviteter med sitt barn redan under graviditeten och fortsatt under hela första levnadsåret och hur det möjligtvis skulle kunna ha påverkat honom. Tidemans slutsatser tyder på att hennes son följde, enligt litteraturen, en naturlig utvecklingsgång gällande svar på musik genom kroppsspråk och åtbörder.

Han hade en påtaglig känsla för rytm och rörelse redan under sitt första levnadsår. Till skillnad från andra barn visade han prov på dessa beteenden mycket ofta. Han visade intensiva uttryck för beteendena men troligen inom ramen för normal utveckling. (Tideman, 1996 s.60)

Vidare skriver Tideman att hennes son försökte härma enstaka toner vid 5 månader och 24 dagars ålder och började en månad senare även härma fraser av sånger. Han visade tydligt intresse av musik och försökte med de uttryckssätt han behärskade att medverka i och återge musik. Tideman tycker sig ha anledning att tro att hennes sons intresse för sång och musik och hans musikutövande är ett resultat av den massiva påverkan han utsatts för redan från tiden under graviditeten.

## 2.4 Stern, Daniel N. – Ett litet barns dagbok

I det inledande kapitlet i *Ett litet barns dagbok* skriver Stern (1991) om föräldrars tolkningar och avancerade gissningar om vad deras spädbarn försöker uttrycka. Eftersom vi omöjligt kan vara säkra på vad vårt lilla spädbarn menar måste vi hålla till godo med begåvade gissningar som ofrånkomligt är färgade av vår egen syn på världen. Stern (1991) beskriver hur han iakttog föräldrar i samspel med sina små barn och lyssnade på småpratet som vi alla praktiserar utan att direkt tänka på det:

”Åhå! Det där tyckte du bestämt om, va?” ”Nähä, den gröna var tydligen inget skoj alls.” ”Ja, jag förstår, du börjar bli otålig, inte sant? Jag ska snabba mig.” Det är via tolkningar av det här slaget som föräldrar vet vad de ska göra hämst, hur de ska känna och reagera. Det är de här tolkningarna som utgör grunden för föräldraskapet liksom för forskning och klinisk behandling och, i själva verket, barnets hela fortsatta utveckling. (Stern, 1991 s.16)

Stern beskriver också hur spädbarnet uppfattar händelser och ting genom de känslor som väcks hos barnet. Ett spädbarn kan knappast inse skillnaden på ett ljud, ljus eller beröring, men beaktar noga hur till exempel ljudet ”flyter och flödar över honom”(Stern, 1991 s.31). Stern målar upp en bild av, vad han kallar, ett *mänskligt väderlandskap*.

Tänk dig nu att väder är det enda uttrycksmedel som finns. Föreställ dig att stolar, väggar, ljus och människor, att allt tillsammans bildar ett väderlandskap, ett ögonblick av dag eller natt, vars unika atmosfär härrör från just den stundens kombination av vindar, ljus och temperatur. Och föreställ dig vidare att det inte finns några ting som utsätts för vädret, inga träd som blåser, inga fält eller vattenspeglar som piskas av regnet. Och, slutligen, att det inte finns något du som står utanför och betraktar vädret. Du är själv en del av väderlandskapet. Det förhärskande stämningsläget kan komma inifrån dig och forma eller färga allt du ser omkring dig. Eller så kan det börja på utsidan och genljuda i ditt inre. I själva verket är skillnaden mellan insida och utsida fortfarande diffus: båda upplevs förmodligen som delar av samma obrutna rymd. (Stern, 1991 s.31-32)

Stern menar att ett sådant *mänskligt väderlandskap* består en stund likt ”ett ackord som klingar bort eller kanske en längre melodi”(s.32-33), och menar att för ett spädbarn är livet ett ständigt flöde av sådana ögonblick.

## **2.5 Hofvander Trulsson, Ylva – Kulturell identitet**

I *Rötterna stannar där man haft sin barndom* beskriver Hofvander Trulsson (2006) hur föräldrar med utländsk härkomst, boende i Sverige, ser på sina barns deltagande i Kulturskolan. Det visar sig enligt Hofvander Trulsson att dessa föräldrar tycker det är viktigt att deras barn vet varifrån de kommer och att de har en förankring i sitt ursprung, alltså föräldrarnas hemland. Hofvander Trulsson hänvisar till ett resonemang av Folkestad (2002) som menar på att det är den kulturella identiteten som föräldrarna syftar på, när de önskar att deras barn ska bygga broar till ursprungslandet. Hofvander Trulsson menar att föräldrarna anser det viktigt att deras barn känner sin kulturella identitet och sitt kulturella arv.

### 3. Syfte

Syftet med denna forskning är att se om det finns någon skillnad i mammors syn på sitt barns utveckling kopplat till musik beroende på om de själva är musikaliskt aktiva personer eller inte. Tänker mammor som musicerar i sin profession på något annat sätt jämfört med mammor som inte ägnar sig åt att praktisera musik i sitt jobb när det gäller deras barns utveckling. Min grundläggande forskningsfråga är följande:

**Hur ser mammor på sitt barns utveckling kopplat till musiken beroende på om de själva är musikaliskt aktiva eller inte?**

### 4. Metod

För att få inblick i olika föräldrars syn på musicerande med sina barn planerade jag att intervjua sex olika personer som jag valde att se som två stycken grupper. En grupp bestående av tre personer som i sin profession, eller i sina musikhögskolestudier, är musikaliskt aktiva och har barn under två års ålder och en grupp med lika många personer med barn i samma ålder men som inte ägnar sig åt musik i vare sig i sitt jobb eller i sina studier. Svaren analyserades och jämfördes, dels inbördes i grupperna, men också mellan de två olika grupperna. Intervjuerna skedde separat med var och en.

På grund av att tidigare forskning kretsat mycket kring den biologiska modern, vad det gäller hennes röst och sång, i barnets utveckling valde jag att själv också utgå från det perspektivet. Detta då jag var tvungen att begränsa studiens omfattning på grund av tidsbrist. Jag har därför inte intervjuat några pappor utan endast mammor och gett min studie den vinklingen, vilket kan anses vara en brist. Däremot ger mina egna erfarenheter och tankar som pappa en liten spegling av det manliga perspektivet.

#### 4.1 – Kvalitativa intervjuer

Studien bygger på kvalitativa intervjuer, vilket innebär en låg grad av standardisering. Med det menas att informanterna har getts stor möjlighet att svara på frågor med egna ord. Frågorna har jag själv arbetat fram tillika den

ordning som de ställts men under intervjuernas gång har jag gett mig tillåtelse till små ändringar vad gäller frågornas ordning. Intervjuerna har ändå i stort sett varit lika från tillfälle till tillfälle, vilket benämns som låg grad av strukturering (Patel & Davidson, 2003).

I en kvalitativ intervju samtalar intervjuaren och informanterna över frågorna och problemen som intervjun berör. Det är viktigt att man som intervjuare inte hämmar den man intervjuar utan tvärt om försöker få honom/henne att känna sig så bekväm och öppen som möjligt i sina svar. I en kvalitativ intervju ges det möjlighet att använda sig av liknelser, symboler, skämt, kroppsspråk och liknande och på så sätt resonera kring det intervjun handlar om (Patel & Davidson, 2003). För att få intervjun så avslappnad som möjligt och för att intervjuare och informant ska känna att de möts på lika villkor har vi gemensamt bestämt tid och plats där intervjun sedan genomförts. Intervjuerna spelades in på Mini Disc vilket informanterna var införstådda med. Efter intervjuerna skrev jag ordagrant ner allt som sades och använde mig av det skrivna materialet då svaren analyserades. På så sätt kan svaren tydligt jämföras mellan de olika informanterna.

## **4.2 – Informanterna, urval och relation**

Informanterna tillfrågades och valdes ut av mig personligen och består av personer som jag är bekant med på ett eller annat sätt. Att jag som intervjuare har olika relationer till informanterna rent privat kan ha kommit att påverka resultatet av studien. Detta är något som jag under studiens gång har varit medveten om och jag har försökt att hålla en så neutral och professionell profil som möjligt för att förhindra eventuell påverkan av resultatet. Informanterna har fått läsa igenom studiens resultat och analyserna av intervjuerna och godkänt materialet. Resultatet av intervjuerna presenteras i resultatkapitlet som även innehåller en presentation av informanterna samt beskrivning av intervjusituationen.

## **4.3 – Anledning till val av metod**

Varför studien är uppbyggd på denna metod är för att kunna komma åt beskrivande och nyanserade svar. En förhoppning är att finna tankar som visar på likheter och/eller skillnader mellan informanterna, både jämfört mellan och inbördes i grupperna, utan att intervjuaren stramat åt deras svarsalternativ. Som tidigare nämnts så hänvisar studien till tidigare litteratur som övervägande bygger på relationen mellan modern och barnet. Mer forskning om relationen mellan fadern och barnet efterfrågas.

## 5. Etiska överväganden

Informanterna i studien är alla medvetna om att de är del av en vetenskaplig studie. De är alla anonyma och benämns inte med namn utan endast som en bokstavskombination. För att ingen av informanterna ska känna sig kränkt eller påhoppad har samtliga fått ta del av och godkänt det material som berör dem själva så som de framställs i rapporten.

## 6. Resultat

I detta kapitel kommer resultatet av intervjuerna presenteras. De sex personer som är intervjuade är indelade i två grupper. Grupp A och Grupp B. Varje grupp består av tre stycken informanter. Grupp A består av tre mammor som i sin nuvarande, eller i sin blivande profession ägnar sig åt musik. Grupp B består av tre mammor som i sin profession inte ägnar sig åt musik. Alla informanter är kvinnor och har barn i en ålder mellan noll och två år. Först presenteras och beskrivs informanterna och förhållandena vid intervjutillfället för Grupp A. Detta följs av en presentation av resultatet från dessa tre intervjuer. Sedan, på samma sätt, följer presentation och resultat av Grupp B.

### 6.1 – Beskrivning av Grupp A

Informanterna i Grupp A kommer att benämnas: AP, LQ och SL. Med de inledande porträtten vill jag ge en kort presentation av informanterna samt inblick i under vilka förutsättningar intervjuerna genomfördes, eftersom detta kan ha påverkat situationen och därmed resultatet.

#### 6.1.1 - AP

AP är 30 år och har en son som är nio och en halv månad gammal. Intervjun tog plats hemma hos AP medan sonen sov och hon tog tillfället i akt att stryka tvätt. AP har vid detta tillfälle efter en tid som mammaledig gått tillbaka till halvtidsarbete som kyrkomusiker i en församling i Malmös innerstad. AP har själv musicerat sedan hon var liten och började spela blockflöjt vid fyra års ålder. Hennes pappa som själv var en musikaliskt aktiv man och behärskade många instrument lärde henne då att läsa noter. AP började även vid den här tiden att sjunga i barnkör och har sedan dess varit aktiv körsångare. Som kyrkomusiker

ingår bland annat arbetsuppgifter som piano- och orgelspel vid gudstjänster, bröllop och begravningar. Hon leder även en gospelkör och ger pianolektioner.

AP har med sin son deltagit i en babyrytmikgrupp under den tiden han var ca fyra till sju månader gammal. Detta skedde under åtta tillfällen och gruppen bestod av fem föräldrar och sex stycken barn. En mamma hade två barn med. AP tog själv initiativet till att dra igång gruppen som bestod av de mammor och barn som under den här tiden träffades hos samma barnmorska på BVC. Babyrytmiken leddes av en rytmikstuderande som de tog kontakt med genom AP's sambo.

### **6.1.2 - LQ**

LQ är 32 år gammal och hennes son är femton månader. Intervjun genomfördes i cafeteria på Musikhögskolan i Malmö där LQ vid detta tillfälle håller på att slutföra sina studier vid musiklärarutbildningen. Hennes son har vid denna tidpunkt börjat på dagis och LQ är tillbaka som student efter drygt ett års mammaledighet. LQ började själv sjunga i kyrkans barntimma då hon var liten och fortsatte sedan sjunga i kyrkokör. Hon har även spelat piano i fjorton år.

LQ fick tips av en väninna om en kör för barn och föräldrar där hon fick en plats. De träffades en gång i veckan i tio veckors tid fram till hennes son var runt ett år gammal. I kören sjöng föräldrarna för och tillsammans med sina barn, men varje tillfälle innehöll även något lite mer avancerat körstycke som var ämnat för de vuxna.

### **6.1.3 – SL**

Denna intervju tog plats hemma hos intervjuaren och både SL's och intervjuarens barn fanns med i rummet. SL är tjugoåttio år och hennes dotter nio månader gammal. SL är mammaledig på heltid och har endast några få poäng kvar innan hon kan hämta ut sin examen som musiklärare. Detta på grund av en kurs hon inte lyckades slutföra då hennes dotter helt enkelt inte behagade vänta på sig mer. SL är aktiv inom en frikyrka där hon ansvarar för stora delar av de musikaliska aktiviteterna. SL och hennes dotter har inte deltagit i någon form av babyrytmik eller liknande verksamhet. Däremot har de vid intervjuens tillfälle nyligen börjat besöka ett babycafé där de sjunger lite grann vid slutet av varje träff. De som deltar vid caféet är föräldrar, med barn under ett år. Vid varje tillfälle får alla välja var sin sång som de sedan sjunger tillsammans. Det blir ofta traditionella barnsånger som de flesta deltagarna känner igen.

Även SL har sjungit och musicerat sen tidig ålder. Hon har sjungit så länge hon kan minnas och började sjunga i kör i kyrkans barntimme och sen vidare i en kyrkokör. Pianolektioner har hon tagit sen hon var sju år gammal. Båda hennes föräldrar har själva musicerat och hon minns att dom sjöng mycket tillsammans hemma då hennes mamma spelade gitarr.

## 6.2 – Frågorna och svaren i Grupp A

Här följer redovisning av intervjuerna med Grupp A.

### 6.2.1 – Barnens reaktion på musik

I intervjuerna berörs frågor kring barnens reaktion på musik. Upplever mam-morna att deras barn reagerar på musik över huvud taget? I så fall, hur visar sig det? Upplever de att deras barn uppskattar någonting mer än något annat? Kan-ske uppskattar de sång mer än instrumentalt, rytmer mer än melodier eller tvärt om? Runt dessa frågor samtalades det och följande tankar och svar kom fram:

På frågan, *upplever du att ditt barn reagerar på musik?*, svarade alla omedelbart ja. Detta kunde de se genom att samtliga barn ofta började röra på sig, dansa och ”digga” med när de hörde musik. LQ vars son kan gå och med andra ord förflyt-ta sig problemfritt själv, berättade att han tog sig mot högtalarna när det kom musik. Detta kunde också bero på nyfikenhet över vart ljudet kom ifrån.

...han kan stanna upp till exempel när jag sätter på nånting på stereon, så kan han gå fram till högtalarna och stå där och lyssna. Sen är det nog lite också på grund av nyfikenhet, att han tänker lite, vart kommer ljudet ifrån? Så det är kanske inte just på musiken i sig som han reagerar på just i dom tillfällena. Men annars kan det va' så att han börjar dansa. Jag har märkt flera gånger att han känner igen musik. (LQ)

På frågan *om de upplevde någon skillnad på sina barns reaktioner och intresse för olika typer av musik, såsom sångbaserad, instrumental, rytmisk osv.* var SL lite osäker på om hon kunde urskilja någon skillnad på intresset hos sin dotter.

Jag har inte tänkt så mycket på om hon reagerar olika faktiskt. Det som jag har gjort mest med henne är ju att jag har sjungit. Vi har sjungit jättemycket hemma och sen har vi varit på många musiksammanhang. Både konserter och i kyrkan som vi går till och så och då reagerar hon ju alltid väldigt positivt på musik. (SL)



AP upplever att hennes son är intresserad av all form av musik, men rytmer och rytminstrument är kanske mest intressant.

Han är väldigt intresserad av olika rytmer och trummor, fast tycker det är roligt med sång också. Han är intresserad av allt. (AP)

Likaså LQ trycker på att just rytmer och rytminstrument har fångat hennes sons uppmärksamhet lite extra starkt. Hon berättar att när han själv trummar på en trumma eller spelar med sina marrackasägg kan han ofta bli så exalterad att han har svårt för att sluta.

### 6.2.2 – Sjunga med sitt barn

Under intervjun togs några frågor upp som berörde mammornas eventuella sång med och för sina barn. Dels ställdes frågan *om de sjöng för sitt barn, i så fall vad och när de sjöng?* Det visade sig att alla mammor i Grupp A sjöng för sina barn.

AP berättar att hon sjunger med sin son varje dag och att hon ofta sjunger sånger de lärt sig på babyrytmiken. Även låtar som de snappat upp från radion eller sånger från de barnskivor de lyssnar på, brukar också dyka upp. Framför allt sjunger hon sånger som hon uppfattar att hennes son tycker är roliga.

LQ berättar att hon oftast sjunger för sin son när det är sovdags.

...då brukar jag sjunga godnattsånger för honom och det är bara han och jag. Så när han ska försöka lugna ner sig eller om han är ledsen, eller när han får sin välling. Så då kan det va så att jag sjunger sånger, visor för honom. (LQ)

SL sjunger även hon för sin dotter för att få henne lugn och mer uppmärksam. Hon berättar att hon ofta sjunger när hennes dotter inte vill ligga still på skötbordet, vilket ofta resulterar i att hon fångas upp och lugnar ner sig. Men hon sjunger även annars också, och har då uppfattat att det verkar lika uppskattat vad hon än sjunger.

När jag sjunger med henne sjunger jag nog mest barnsånger, när jag sjunger koncentrerat: ”nu ska jag sjunga med min dotter”, för det gör jag rätt så mycket. Men sen så går man ju och sjunger på andra låtar också och märker att hon tycker det är lika kul, vad jag än sjunger. Om jag sjunger för henne så uppskattar hon ju när jag sjunger andra sånger också, för det är just mammas röst och när jag sjunger, sången liksom. (SL)

### 6.2.3 – Barnets igenkänningsförmåga

Vidare i intervjun samtalade vi kring *hur de upplevde att deras barn känner igen sånger som de sjungit eller lyssnat mycket på och hur det i så fall visar det sig?*

Alla var eniga om att deras barn känner igen viss musik. AP och LQ menar att de märker hur deras söner blir mer uppmärksamma av musik dom ofta hört. Musik som de inte har hört förut fångar inte deras uppmärksamhet på samma sätt. SL tyckte det var svårare att säga att hon verkligen kunde uppfatta om hennes dotter kände igen vissa sånger eller inte, förutom en sång.

Hon känner igen *klappa händerna när du blir riktigt glad* för då börjar hon klappa på en gång. Alltså hon klappar ju ibland till annan musik också, men den är det direkt. Hon vet vad klappa händerna är. Så har vi sjungit den rätt så mycket också sen hon var liten. Så på det sättet vet..., men annars har jag inte. Annars vet jag inte än vilka sånger hon känner igen, men den vet jag att hon känner igen. (SL)

LQ förklarar såhär:

Det är väldigt sådär har jag märkt, att allting som han känner igen är väldigt tryggt. Det är väldigt skönt att lyssna på samma skiva alltid och han gillar hellre det än att man sätter på nya grejer. Det är inte så intressant utan det är mycket sådär att tugga samma saker hela tiden. Det är mycket roligare. Som att... antagligen för att det känns väl skönt att känna igen saker och det är roligt ja... jag tror det. (LQ)

AP berättar om hur hon uppfattar att hennes son känner igen musik han ofta hört, bland annat melodin i speldosan som hängt över skötbordet från dess att han bara var någon månad gammal.

Han är koncentrerad på till exempel *Somewhere over the rainbow*, då blir han helt stilla när vi sjunger den, för den är på hans speldosa över skötbordet. Om han är stimmig och vi sjunger den så lugnar han ner sig. Och sjunger vi *Jag är en dykare*, tycker han också att det är roligt och då vet han att man ska bubbla honom på magen. (AP)

Ett tillfälle då LQs son var runt ett år gammal visade han ett tydligt exempel på att han känner igen musik han tidigare hört, berättar LQ.

Vi har såna här DVD-filmer med *Fem myror* och där finns det en sekvens när dom kommer till månen och hittar en rymdvarelse med fyra armar och när dom träffar honom så spelar dom musiken ifrån science fiction filmen 2001. Så satte jag på en skiva för ett tag sen och då var den med där och då rusa han ut ifrån sitt rum, in i storarummet och ställde sig framför TVn. Och då tänkte jag så, oh

my god, han trodde att, då trodde han att det var *Fem myror* för att det var den musiken han associerade till, så på det sättet var det väldigt tydligt att han lyssnar på musik. (LQ)

#### 6.2.4 – Visioner om framtiden

Som sista punkt under intervjun frågades mammorna *om de hade några visioner angående deras barns framtid som hade med musik att göra*. Alla i Grupp A hade förhoppningar om att deras barn på något sätt skulle ha ett musikintresse i framtiden. AP skojade lite, men menade ändå att hon gärna såg att hennes son ville lära sig spela flera instrument och behärska flera olika genrer. Hon önskade även att han skulle vilja sjunga i kör, då hon anser att det är bra att sjunga tillsammans med andra för man lär sig att lyssna och samspela. Men AP tillägger att han givetvis kommer att få välja helt själv vad han vill och inte vill.

SL menade att hon inte hade några direkta visioner, men trodde ändå att hennes dotter kommer intressera sig för musik i framtiden.

Jag vet hur mycket musiken betyder för mig så jag vill ju introducera mycket musik. Jag är ganska övertygad om att musik kommer bli en ganska viktig del av hennes liv bara för att vi har ganska mycket musik omkring oss. Vi går på konserter, vi musicerar, vi sjunger hemma, lyssnar på musik. Så att jag har inte tänkt ut att ”det här instrumentet vill jag att hon ska spela” eller nånting sånt. Men det känns som att utifrån min egen erfarenhet att finns det musik i hemmet så blir det ofta att man tycker om det mer eller mindre i alla fall, liksom. Så känns det som. Eller jag vill ju gärna att introducera musik. Vill gärna uppmuntra henne till att spela nånting. Men att hon får välja själv, vad. (SL)

LQ berättar att hon tänkt mycket på hennes son och hans framtida musicerande och hon hoppas att han kommer att upptäcka hur roligt och fantastiskt det är att musicera.

När jag fantiserar om hans framtid så ser jag alltid att det är musik inblandat på ett eller annat sätt. Till exempel att han sjunger i en kör i lågstadiet, tar gitarrlektioner på mellanstadiet och spelar i ett band i tonåren. Men, vad vet jag hur det kommer att se ut. Men jag unnar honom verkligen att få spela och sjunga (LQ)

## **6.3 – Beskrivning av Grupp B**

Grupp B består av tre mammor som kommer att benämnas: EW, HF och CT.

### **6.3.1 - EW**

Intervjun med EW ägde rum hemma hos intervjuaren och inga barn var närvarande. EW är 29 år gammal och hennes dotter är åtta månader. EW är mammaledig men ska gå tillbaks till jobbet som civilingenjör inom system- och produktutveckling om ca två och en halv månad. Hon har själv deltagit i kommunala musikskolans undervisning från hon var tio år tills hon slutade högstadiet som femtonåring. Hon spelade tvärflöjt och även lite piano. Det är dock ingenting hon sysslar med nu för tiden. Hennes föräldrar har inte spelat några instrument, men de sjöng tillsammans i familjen när hon var barn.

EW har sporadiskt varit med sin dotter på öppna förskolan sen dottern var tre månader gammal. Där har de deltagit i sångstunder som erbjuds vid två tillfällen per vecka för alla barn och föräldrar som vill vara med. Hon kom i kontakt med öppna förskolan tack vara tips från andra mammor som hon träffat. De har även deltagit i babysim en gång i veckan där det förekommer mycket sång och rörelse i samband med badet. De sjunger sånger med rörelser som på olika sätt kan sättas i samband med vatten.

### **6.3.2 - HF**

HF är trettio år gammal och har en dotter på sexton månader och en son på fem år. Vid intervjun som tog plats hemma hos intervjuaren var inga barn närvarande. HF har varit mammaledig de senaste sexton månaderna och har just fått jobb som programtestare på ett stort företag verksamma inom teknikutveckling. Hon är själv uppvuxen i en musikaliskt aktiv familj med en pappa som spelade horn och saxofon och jobbade inom musikbranschen. Hennes mamma spelade tvärflöjt. HF själv spelade cello från hon var nio år fram tills hon var fjorton. Hon kände dock aldrig att det var hennes sätt att uttrycka sig utan fann istället det i dansen. HF sjöng även i kör från att hon var sju år gammal och deltog i skolkören ända upp i högstadiet. Från att HF's dotter var åtta månader deltog dom i den babyrytmikgrupp som AP i Grupp A drog igång. De träffades under åtta tillfällen.

### **6.3.3 – CT**

CT är 33 år och hennes dotter är sjutton månader. Intervjun tar plats i intervjuarens hem utan barn närvarande. CT var mammaledig i ca elva månader

och har nu sen ett halvår återgått till sitt jobb som arbetsterapeut. CT började spela blockflöjt vid nio års ålder via kommunala musikskolan och gick sedan över till piano. Hon sjöng även i barnkör och fortsatte med körsång upp i gymnasiet då hon sen även tog lite lektioner i solosång. Men i takt med mer studier så klingade sången ut. Det blev ett uppehåll i sjungandet i ca sju år tills hon nyligen börjat delta i en kyrkokör igen. En kör som hon kom i kontakt med då hon av en väninna blev tipsad om kyrkans babyrytmikverksamhet som de deltagit i sen dottern var tio månader. Eftersom CT började på sitt jobb igen i samband med starten av babyrytmiken är det hennes man, tillika dotterns pappa, som varit med dottern på den aktiviteten.

## 6.4 Frågorna och svaren i Grupp B

Frågorna som intervjuerna bestod av är exakt samma som intervjuerna med Grupp A. Här följer en redovisning av samma frågor och teman ur intervjuerna med Grupp B

### 6.4.1 - Barnens reaktion på musik

Alla i Grupp B är eniga över att deras barn reagerar på musik. HF och CT berättar att deras döttrar gärna dansar och ”diggar” med hela kroppen när de lyssnar på musik.

Hon dansar mycket, sitter så och rör på överkroppen, och nu när hon kan stå och gå så vill hon gärna, hon kan stå och hålla sig i och springa på plats. Och klappa händerna, men mycket såhär att hon dansar, så fort hon hör rytm eller, kan va ganska svagt så, så sitter hon och diggar så. (CT)

EW beskriver att hennes dotter visar tydliga tecken på glädje och att det, som hon uttrycker det ”lystrar” om henne när de sjunger för henne.

På frågan gällande *om barnen reagerar olika på olika sorters musik och om de verkar tycka om någonting mer eller mindre* kommer följande tankar och svar fram:

Ja alltså definitivt sång, när vi sjunger på dom här låtarna som vi sjungit ända från då hon var liten. Dom tycker hon ju jättemycket om. Sen även, jag vet inte, vi har lite speldosor och sånt här har vi haft också. Dom reagerar hon ju också positivt på. Ja det är väldigt tydligt dom här sångerna som vi sjunger. För då lystrar det liksom och så blir hon jätteglad. (EW)

HF tycker sig uppleva att hennes dotter framförallt tycker om när man kombinerar sång och rörelser. Hon uttrycker det:

Dels är det när man kanske använder händerna till en sång. *Imse vimse spindel* eller *Var är tummen* eller nåt sånt där. Då hon får titta på nånting samtidigt som hon hör musiken. (HF)

Samtidigt säger HF att det ändå är instrumentalmusik som får sätter dottern kropp i gungning.

Samma tankegångar har CT när hon förklarar att hennes dotter framförallt verkar uppskatta ett svängigt komp.

Ja, det är väl när det är en tydlig rytm. Och då tror jag nog kanske mer instrumentell musik än med sång. Att hon hör en beat så att säga, som fångar henne. Ja, mer än sång tror jag faktiskt. (CT)

#### 6.4.2 – Sjunga med sitt barn

Även alla i Grupp B svarade att de sjunger med och för sina barn. HF berättade att hon sjunger i mycket större utsträckning nu med sina barn än vad hon gjorde i början när hon fått sitt första barn. Detta på grund av att det helt enkelt inte kändes naturligt att helt plötsligt börja sjunga till vardags bara för att man fått ett barn.

Ja, men det kändes inte naturligt att, plötsligt när man fick ett barn, att då börja sjunga. Jag minns när vi var på BB för han fick en lunginflammation så han fick ligga några dagar. Och då var det andra mammor som satt och sjöng för sina små nyfödda prematurbarn. Och jag kände att jag kan inte bara sätta mig här och sjunga för honom för det kändes jättekonstigt. Så var det en mamma som sa när jag kom ner: jag har sjungit *Bä bä vita lamm* för din son, för han vaknade o gnydde. Och då tänkte jag att det kanske jag också borde göra. Hon satt och sjöng för sitt lilla barn liksom och jag kände att det här var inte helt, jag kände att, jag hade nog kommit ifrån det här med att sjunga som jag gjorde väldigt mycket när jag var liten. Så att få barn själv är ju ett sätt att komma in i det om man inte sjunger ändå. (HF)

När HF fick sin dotter några år senare var det en helt annan sak. Hon förklarar det som att lillasystemen kom in i ett redan rullande system där barnskivor fanns i hemmet och barnsångerna hade kommit tillbaks i minnet. Hon menar också att hennes dotter har uppmanat henne till att sjunga mer. Hon har visat intresse och uppskattning på ett annat sätt än vad hennes storebror gjorde. HF förklarar att hon och hennes dotter fick just det samspelet som krävdes. Vidare berättar hon att hon nu för tiden sjunger mycket med båda sina barn. Både hemma, men även när de är ute på stan eller till och med sitter på tåget. Dels för att göra det hela

lite mer roligt och som en aktivitet för att få tiden att gå, men även för att hon ser det som en viktig del i kulturarvet.

När man har barn så finns ett behov av att, dels det här traditionella att föra vidare det som man själv fick som barn. Som man känner, att för mig har det betytt mycket att ha den här. För det är också en kultur. En kulturell identitet, alla dom här barnsångerna. De är ju någonting jag känner är viktigt att föra över till mina barn. Och sen också att det här med sång, musik och rörelse är väldigt viktigt för att man ska må bra. (HF)

EW uttrycker det hela på följande sätt:

Ja. Alltså jag kan ju fortfarande inte sjunga men, sen jag fick, sen jag blev förälder så skiter jag i om folk hör mig sjunga. (Skratt) För jag sjunger ändå. (EW)

Hon berättar att hon mest sjunger barnvisor som hon lärt sig på sångstunden på öppna förskolan och på babysimmet, men även sånger hon sjöng när hon själv var barn.

Ja, jag försöker lära mig. Jag tycker man har glömt bort så himla mycket själv. Kunde knappt *Imse vimse spindel*. Nä men typ, och så nu har man fått repetera massa och så har vi fått en massa böcker, när hon föddes och så. Så då har man fått sitta och repetera och så sitter vi och sjunger hemma också. Försöker i alla fall. Speciellt några låtar som vi klämmer i, som vi känner igen. (EW)

CT uppskattar att de brukar sjunga minst en gång i veckan, inte varje dag i alla fall. Då blir det mest barnvisor som de även har på CD-skivor. Det händer också att vissa rörelsesånger som de lärt sig på babyrytmiken tas upp hemma.

Ja det är nog några vissa rörelsesånger som, det är ju inte jag nu utan hennes pappa som har varit där de senaste gångerna, men det är ju några rörelsesånger där man klappar med händerna och stampar med fötterna som vi brukar sjunga för hon blir så exalterad när hon stampar och klappar. (CT)

### 6.4.3 – Barnets igenkänningsförmåga

Som EW tidigare berörde tycker hon sig uppfatta att hennes dotter visar tecken på att hon känner igen sånger som de sjungit mycket för henne. Hon berättar även att det finns musik de spelat mycket på CD-spelaren ända från den tiden EW var gravid som hon upplever att hennes dotter nu reagerar annorlunda på till skillnad från annan musik. EW menar att just den musiken gör hennes dotter lugn, medan annan musik gör henne glad och sprallig.

CT berättar att det finns en sång som hennes dotter reagerar negativ på efter att de sjungit den mycket under en viss period.

Jo det var nån sång vi hade och körde väldigt mycket ett tag i samband med bad och så, för hon hatade att bada när hon var yngre. Och då sjöng vi *en kulan natt, natt, natt* ganska häftigt och intensivt och det fångade hennes uppmärksamhet då och fick henne att sluta gråta. Men sjunger man den nu tycker hon inte om den längre. (CT)

Annars tycker CT det är svårt att säga om hennes dotter verkar känna igen olika sånger och låtar. Men hon kan tänka sig att hon kan urskilja något som visar på ännu mer entusiasm hos sin dotter av vissa svängiga låtar som hon hört många gånger. Men det är ingenting hon känner att hon kan säga sig vara säker på.

HF anser sig urskilja att hennes dotter känner igen viss musik. Hon ser att hon reagerar och att vissa sånger som innehåller rörelser får hennes dotter att hänga med på en gång.

Det är just det att hon reagerar. Och så har vi den där *naveln, naveln*, man pekar på olika kroppsdelar och då pekar hon ju alltid på sin navel. Då drar hon upp tröjan o pekar på sin navel när vi börjar sjunga sången och så räcker hon ut tungan i slutet när hon ska räcka ut. Det gör hon i förväg liksom. (HF)

#### **6.4.4 – Visioner om framtiden**

Intervjun med Grupp B avslutas också med frågan *om de som föräldrar har några visioner angående deras barns musikaliska framtid. Om de, utan att sätta någon press på sitt barn, har några förhoppningar om sitt barns framtid inom den musikaliska biten av livet?* Alla var eniga om att de gärna såg sitt barn ha ett intresse för musiken även i framtiden. EW hoppades att hennes dotter ville ta instrumentlektioner via kommunala musikskolan, så som hon själv gjorde när hon var yngre.

Och jag hoppas att hon tycker det är kul för jag tycker att jag själv har lärt mig mycket genom att gå där och ha ett instrument. Man lär sig ju att djupa hjärnan på ett annat sätt. Och så tycker jag det var roligt rent socialt och så, att uppträda på skolavslutningar och annat, kunna läsa noter och så. (EW)

Det viktiga enligt EW är att ge sin dotter chansen att lära sig spela något instrument om hon kommer att vilja det. Hon både hoppas och tror att hennes dotter kommer att tycka det är roligt.



HF tänker tillbaka på sin uppväxt då hennes föräldrar önskade att hon själv skulle spela ett instrument. Även HF vill ge sina barn chansen att lära sig spela något instrument. Om dom själva vill.

Ja, fast då kan man ju tänka lite mer på sig själv såhär, som mina föräldrar som alltid velat att jag ska spela och sådär. Dom har ju alltid sagt att du ska lära dig spela ett instrument för det är sätt o prata. Det är ett uttryckssätt. Att kunna spela instrument är en tillgång. Men jag lärde mig liksom inte det. Jag vet faktiskt inte riktigt ifall, jag har nog inte tänkt så mycket på min dotter utan jag har nog mest tänkt så om hennes storebror. Men jag vill absolut. Jag vill jättegärna ge min dotter den möjligheten att se om det är nånting för henne. Att se om det är hennes uttryckssätt. Jag valde dansen istället som mitt uttryckssätt. Det passade mig bättre. Men ändå att ge den möjligheten att spela ett instrument. För mig är det en självklarhet att dom ska ges den möjligheten att spela ett instrument. (HF)

Även CT önskade att hennes dotter skulle vilja musicera på något sätt i framtiden. Hon menade att med tanke på det spirande musikintresse som hon nu kan se hos sin dotter, vore det kul om hon skulle vilja sjunga i någon form av barnkör till att börja med. Om hon sen vill spela något instrument skulle hon såklart gärna få göra det också. Kanske skulle hon passa som batterist eller något liknande menade CT med ett litet skratt.

## **6.5 – Kort sammanfattning och jämförelse mellan Grupp A och B**

Det visar sig att musik och sång är något som båda grupperna anser vara viktigt för deras barn. Alla är överens om att musiken är en viktig del i sina barns liv. Likaså visar det sig att alla mammorna uppfattar att deras barn reagerar positivt på musik. Det mesta som har att göra med musik verkar påverka barnen positivt, men det är olika hur mammorna uppfattar vad deras barn tycks uppskatta mest. I grupp A framhävs rytmen i musiken som det mest betydelsefulla, även om sången också beskrivs som mycket uppskattad och viktig. I grupp B skiljer sig svaren mer, men sången är ändå det som det talas mest om.

Vad det gäller att sjunga med och för sitt barn så är det även här något som alla mammorna ägnar sig åt. I grupp A är sång någonting som känns självklart och som ofta praktiseras. Det sjungs både för att ha roligt tillsammans med sitt barn, men även för att fånga barnets uppmärksamhet och koncentration när de vill frambringa lite mer lugn och stillhet. Grupp B är mer inne på att sjunga som en aktivitet för att ha roligt tillsammans med sina barn och inte så mycket för lugna ner och skapa ro. Det visade sig i grupp B att det från början inte kändes lika självklart att sjunga med sitt barn som det verkade ha gjort för mammorna i Grupp A. Men det har ändå vuxit fram med mammarollen, då det på grund av barnen har skapats något slags behov av just sång och musik.

## 7. Diskussion

I diskussionskapitlet följer en djupare analys och diskussion kring resultatet av studien. Detta knyts samman med tidigare forskning som presenterats i bakgrundskapitlet tidigare i rapporten. Även mina egna reflektioner över resultatet kommer att lyftas fram i diskussionen.

### 7.1 – Behovet av sång

Bjørkvold (2005) skriver om det han benämner som *motherese*, alltså ett babyspråk som modern använder i kontakten med sitt barn. Han förklarar det som ett slags musikspråk som spänner över ett stort tonomfång och med mycket rytmik. Jag uppfattar det som att Bjørkvold beskriver någon form av sång, även om det kanske inte handlar om någon speciell melodi som sjungs. Bjørkvold menar att det nyfödda barnet motiverar mamman till detta och jag vill koppla an det till det som HF tar upp när hon berättar om det samspel hon upplevde mellan sig och sin dotter. HF menar att det krävs ett visst samspel mellan mamman och barnet för att det ska kännas naturligt att helt plötsligt börja sjunga. Att man som mamma måste känna att barnet vill och uppskattar det man gör. Är inte sång en naturlig del i ens liv känns det inte självklart att börja sjunga bara för att man fått ett barn. Men genom att träffa andra mammor kan detta uttrycksmedel väckas. Alltså kan sång ses som något som hänger ihop med den traditionella mammorollen. Frågan är om pappor förhåller sig på liknande sätt vad det gäller sång till sitt barn?

#### 7.1.2 – Musiken, en självklarhet

Jag skrev i inledningen att jag tvivlade på att personer som inte hade sång som en naturlig del i sin vardag plötsligt skulle ha det bara för att man blivit förälder. Jag tror fortfarande att det ligger en hel del sanning i det påståendet, men däremot verkar det finnas ett behov hos mammorna av att ge sitt barn tillgång till musik och sång på något sätt. Ett behov som i sin tur hjälper föräldern att närma sig sång med sitt barn (Sundin, 1984). Alla mammor i både grupp A och B har sett till att deras barn kommit i kontakt med sång och musik. Alla har deltagit i någon form av musikaktivitet så som babyrytmik eller sångstund på öppna förskolan och alla sjunger mer eller mindre med sina barn till vardags. Det verkar vara genomsyrat i vårt samhälle att musik är viktigt för våra barn. Även här vill jag hänvisa till något HF tog upp i sitt svar på frågan angående deras visioner om barnens musikaliska framtid. HF menade att hennes föräldrar ville att hon skulle spela ett instrument när hon var barn, då dom ansåg det vara likvärdigt med att tala ett ytterligare språk. HF fann inte musicerandet som

hennes sätt att uttrycka sig och kände aldrig att hon lärde sig behärska det språket. Men som förälder önskar hon ändå att hennes barn kommer att upptäcka glädjen och möjligheten till uttryck i musiken. Likaså ser alla de andra intervjuade mammorna det som en självklarhet att deras barn ska få möjligheten att börja musicera.

## 7.2 – Barnets igenkänningsförmåga

Sundin (1984) menar att det är ovanligt att barn känner igen melodier redan under första levnadsåret. Det är dock betydligt vanligare att de lär sig det under sitt andra levnadsår. Intervjuerna motsäger detta då flera mammor har andra erfarenheter. SL menar att hon tycker det är svårt att veta om hennes dotter verkligen känner igen några speciella sånger eller inte. Hon berättar dock att hennes dotter känner igen sången *Klappa händerna när du blir riktigt glad* eftersom hon då direkt reagerar och börjar klappa händerna. En liknande förklaring har HF som berättar att hennes dotter pekar på sin navel under en sång som handlar om just naveln. Här finns dock en skillnad i ålder mellan de två då HF's dotter är inne på sitt andra levnadsår. Jag undrar dock om det är melodin eller texten som barnen reagerar på i dessa fall? Dom kanske enbart reagerar på orden klappa händerna och naveln och kanske inte alls bryr sig om melodin. Enligt mina egna erfarenheter av min son så vet jag att han känner igen och reagerar på vissa ord som vi säger till honom. Han klappar sina händer när man sjunger om att klappa händerna, men han klappar även händerna när man frågar om han kan klappa händerna. Möjligtvis är det så att det mest handlar om vad som sägs i sången och inte själva sången i sig.

Det är däremot svårare att förklara det som både AP och EW berättar angående att de upplever sina barn bli lugnare av viss musik som de hört många gånger förut. Här handlar det inte om enkla textrader som är lätta att snappa upp, utan både om instrumental musik och om musik med mer avancerade texter än traditionella barnvisor. EW berättar att hon upplever sin dotter bli lugn och mer harmonisk av musik som de själva lyssnat mycket på under graviditeten. Enligt Bjørkvold (2005) har fostret svårt att uppfatta andra ljud än sin moders då livmodern och fostervattenhinnan fungerar som en kraftig ljuddämpare. Ljud utifrån måste vara onaturligt starka för att fostret ska kunna uppfatta dem inne i sin mammas mage. Men Bjørkvold berättar även om hur pappans röst kan påverka mammans känsloliv och alltså indirekt påverka barnet som känner av mammans sinnesstämning. Kanske är det på samma sätt med musiken vi lyssnar på under graviditeten. Jag anser det troligt att EW påverkats positivt av det hon lyssnat på under graviditeten, vilket smittat av sig på fostret hon bar och att hennes dotter nu fortfarande känner av hennes mammas harmoni när de lyssnar på den musiken. Jag vill här hänvisa till det Sundin (1984) citerade från

radioföredraget 1977 med professor John Lind då han menade att spädbarnet har en högt utvecklad känslighet, en mottaglighet för de känslor som ”ligger i luften”. Jag hänvisar även till Stern (1991) och hans bild av det han kallar ett *mänskligt väderlandskap*, där barnens känsloliv rör sig fritt i förhållande till mamman och omgivningen som påverkar både direkt och indirekt.

Jag vill också utifrån Sterns (1991) bild av det *mänskliga väderlandskapet* knyta an till det CT berättade angående hennes dotters igenkänningsförmåga. CT menar att hennes dotter inte längre tycker om sången *En kulen natt, natt, natt* då hon nu mer verkar förknippa den med, det förr så, förhatliga badet. Det är alltså inte bara positiva och harmoniska sinnesintryck som barnen kan uppleva och sedan känna igen genom musik, utan även otäcka upplevelser och minnen.

### **7.3 – Synen på musicerandet**

I inledningen skriver jag att jag trodde musicerande föräldrar skulle ge sina barn betydligt mer musik i deras uppväxt än föräldrar som inte själva musicerade. Jag är nu inte lika säker på det. Utifrån resultatet av intervjuerna kan man få känslan av att det i dessa fall är tvärt om. Mammorna i Grupp B ger uttryck för mer tankar kring musiken och deras barn, än mammorna i Grupp A. Men jag misstänker att det kan vara missvisande då jag tror det mer handlar om att mammorna i Grupp A inte ser sitt spontana musicerande med deras barn som någon stor sak värt att trycka så hårt på. Medan mammorna i Grupp B mer har gjort ett ställningstagande till att sjunga och musicera med sina barn, då det från början inte kändes helt självklart. För Grupp A är musiken en så naturlig del i vardagen att de inte tänker på hur mycket musik de ger sina barn. Jag vet att jag själv spontansjunger och musicerar med min son stora delar av tiden vi är spenderar tillsammans. Men jag skulle kanske inte i en intervju benämna det som att jag bedriver musikaktiviteter med mitt barn större delen av vår gemensamma tid. På samma sätt misstänker jag att mammorna i Grupp A håller inne på information i svaren angående en del av den musik de ger sina barn, tillskillnad från mammorna i Grupp B som tänkte igenom sina dagar och tog upp de tillfällen och situationer då de musicerade tillsammans med barnen.

#### **7.3.2 – Vidare forskning**

Det vore intressant och angeläget med vidare forskning som kan kartlägga ytterligare hur föräldrar tänker kring sina barns musikaliska utveckling och då gärna ur ett perspektiv som både innefattar mammor och pappor. Tidigare forskning inom ämnet innefattar till stora delar endast studier kring den

klassiska kärnfamiljsbildningen. Dagens familjer ser ofta annorlunda ut än vad de gjorde på sjuttio-, åttio- och nittioalet och den biologiska moderns närvaro är nu för tiden inget man kan ta för givet i barnens uppväxt. Jag syftar då bland annat på adoption, fosterfamiljer eller familjebildningar inom homosexuella förhållanden etc. Resultatet av denna studie visar också på att pappor engagerar sig i barnens musikliv, då CT berättade att det var hennes man som tog dottern till babyrytmiken. Detta gäller även i min familj då jag själv varit delaktig i vår sons musikaktiviteter. Det visar sig alltså att även pappor är intresserade av att ta sitt ansvar gällande sina barns musikaliska utveckling.

### **7.3.3 – Kulturell identitet**

Samtliga mammor i studien berättar att de sjunger traditionella barnvisor med sina barn. HF menar att de här visorna är en del av vårt kulturarv och att det i sin tur ger barnen en kulturell identitet, vilket hon anser viktigt att ge sina barn. Hon tar även upp liknelsen, att kunna spela ett instrument är som att kunna tala ett ytterligare språk, vilket är en stor del i en persons identitet (Hofvander Trulsson, 2006).

## **7.4 – Föräldrarnas egen tolkning**

Samtliga mammor i studien är överens om att deras barn upplever musik som någon positivt. Alla hävdar även att deras barn visar på att de känner igen musik de fått höra tidigare. Alla säger sig dock inte vara säkra på saken, men tycker sig sett tendenser att så är fallet. Även jag själv tycker mig uppleva att min son reagerar positivt på musik och att han visar tecken på att känna igen viss musik som han tidigare hört mycket utav. LQ beskriver att hennes son sprang mot deras TV då han trodde det var *Fem myror är mer än fyra elefanter* som visades när hon spelade musik som förekommer i programmet. LQ's son är inne på sitt andra levnadsår och stämmer alltså in i vad Sundin (1984) uttrycker angående i vilken ålder barn har förmågan att uppfatta och känna igen melodier. Att barn under första levnadsåret skulle kunna känna igen melodier anser Sundin, som jag ovan nämnt, vara ovanligt. Men av barnen som vi samtalat om i den här studien är ju dock bara hälften inne på sitt andra levnadsår. Ändå tycker sig samtliga mammor kunna se tendenser till att deras barn har förmågan att känna igen viss musik. Hur kommer sig det? Kan man knyta an detta till det som Stern (1991) beskriver som föräldrarnas tolkningar och avancerade gissningar om vad deras barn försöker uttrycka? Stern menar att föräldrarna omöjligt kan veta vad deras små barn menar, så de får hålla till godo med dessa gissningar som mer eller mindre är färgade av förälderns egen syn på världen. Att så skulle vara

fallet hos musikintresserade föräldrar låter enligt mig knappast orimligt. Inte heller i mindre musikintresserade familjer, då den allmänna uppfattningen verkar vara att musik är nyttigt och viktigt för våra barn. Men jag vill inte påstå att det i dessa fall enbart handlar om mammornas egna intressen som tolkas in när de tycker sig se dessa tendenser hos sina barn.

## 8. Slutsatser

I detta kapitel följer en redovisning av de slutsatser som jag anser studien lett till;

Vare sig mammorna i studien tidigare ägnat mycket eller lite tid åt eget musicerande så har de alla sett till att deras barn fått delta i någon form av musikaktivitet. Detta skulle kunna tyda på att barnen har skapat ett behov av musik och sång som mammorna sett till att uppfylla. Sjöng de inte så mycket själva innan de blev föräldrar så gör de det mer nu. För de föräldrar som alltid ägnat mycket tid åt musik har det varit självklart att fortsätta på det sättet. Att sjunga med sitt barn verkar vara något som ingår i synen på den traditionella mammorollen.

Det visar sig anses viktigt och nyttigt med musik för barn. Oavsett om man som förälder själv intresserar sig mycket eller lite för musik verkar det för många vara en självklarhet att ens barn ska få möjligheten att upptäcka den musikaliska världen. I den här studien intervjuades sex mammor varav hälften ägnar sig åt musik i sin profession, eller i sina musikhögskolestudier, vilket den andra hälften inte gör. Ändå visar alla sex mammor på samma övertygelse vad det gäller vikten av musik i deras barns uppväxt och utveckling. Viss musik ses även som ett kulturarv, som de vill förmedla vidare.

Även de mammor som under sin egen barndom inte fann musiken som sitt uttryckssätt eller konstform ser det som en självklarhet att låta sina barn få chansen att upptäcka musiken. Dessutom med en tro på att deras barn kommer att finna musiken och musicerandet som något positivt och glädjande. Jag upplever det som att vårt samhälle bär på en övertygelse om att musik är något positivt och värdefullt för människan. Jag tror att den stora tillgången till undervisning i musik via kommunala musikskolan/kulturskolan och liknande institutioner har bidragit till den uppfattningen.

Samtliga mammor i studien har en vision om framtiden som rör deras barn kopplat till musik. De mammor som själva musicerar mycket vill gärna tro och

önskar att deras barn finner samma glädje som de själva gjort i att musicera. De andra mammorna ser också gärna att deras barn kommer att finna det intressant och roligt att lära sig traktera något instrument eller ta plats i någon kör eller liknande. Även här ser jag tecken på att musiken anses som något oerhört viktigt och positivt i våra liv. Jag undrar om visionerna skulle vara de samma om inte tillgången till de musikskolor vi har skulle ha funnits?

## 9. Referenser

Bjørkvold, J-R. (2005). *Den musiska människan*. Stockholm: Runa

Hofvander Trulsson, Y. (2006). *Rötterna stannar där man haft sin barndom*. 25% manus musikpedagogiska institutionen. Lund: Lunds universitet.

Jederlund, U. (2002). *Musik och språk*. Stockholm: Runa

Patel, R. & Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder – att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Stern, D. N. (1991). *Ett litet barns dagbok*. Stockholm: Natur och Kultur

Sundin, B. (1984). *Barns musikaliska utveckling*. Malmö: Almqvist & Wiksell Förlag AB

Tideman, A-L. (1996). *En pojkes musikaliska utveckling under det första levnadsåret*. Lund: Lunds universitet.



## 10. Bilagor

Bilaga 1: Frågorna med stödord för följdfrågor som legat till grund för studiens samtliga intervjuer.

Har ni deltagit i någon musikgrupp/babymusik/babyrytmik eller liknande?

*-vad gjorde ni då?*

*(gjorde ni något annat?)*

*-under vilket tidsperiod, barnets ålder – hur många tillfällen?*

*-hur kom ni i kontakt med det?*

*-hur många var ni som deltog?*

*-praktiserade ni det ni lärt er även hemma?*

Upplever ni att ert barn reagerar på musik?

*-hur? - tycker om sång, instrumentalt eller dans mer eller mindre? – koncentrerad eller sprallig? – glad eller ledsen osv.*

Lyssnar ni på musik tillsammans med ert barn?

*-hur ofta?*

*-på vad?*

*-när?*

Hur brukar det se ut när ni lyssnar på musik?

*-dansar ni?*

*-sjunger med?*

*-gör ni rörelser?*

Händer det att ni/du sjunger med ditt barn?

*-hur ofta?*

*-vad?*

*-när?*

Känner barnet igen sånger ni brukar sjunga eller lyssna på?

*-hur visar sig det?*

Har ni varit i kontakt med några instrument?

*-vilka då?*

*-vad har ni gjort då?*

*-hur upplever ni att det varit?*

*-något instrument som blivit favorit?*

Brukar du själv musicera på något sätt?

*-vad?*

*-när?*

*-hur?*

Har du musicerat som barn?

*-hur? – (kör, musikskola, med föräldrarna?)*

Har du några visioner inför framtiden angående ditt barns musicerande?